

INTERNATIONAL
EJER 2017
CONGRESS

IVth International Eurasian
Educational Research Congress

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

EJERCONGRESS 2017 CONFERENCE
PROCEEDINGS

11-14 Mayıs 2017 / 11-14 May 2017

Pamukkale Üniversitesi / DENİZLİ
Pamukkale University / DENİZLİ

(10974) İşbirlikli Web Tabanlı Dijital Öykü Uygulamalarının Türkçe Öğretmen Adaylarının Dijital Ortam Odaklı Okuryazarlık Özyeterlik Algılarına Etkisi

HALİL ERDEM ÇOCUK TUĞBA YELKEN¹

¹ Mersin Üniversitesi

Problem Durumu

21. yüzyıl becerilerine yön veren teknolojik gelişmeler, insanlığın en eski sözlü anlatım becerilerinden birisi olan öykü anlatımını dijital teknoloji ile bütünleştirerek öykülemeye yeni bir içerik ve boyut kazandırmıştır. Dijital öykülemeye Lambert ve diğerleri (2002), öykülerin dijital ortam kullanılarak oluşturulmasına öncülük etmişlerdir ve dijital öyküleme olarak adlandırmaya başlamışlardır. Dijital öyküleme ile ilgili alanyazın incelendiğinde birçok tanımla karşılaşılmaktadır. Armstrong'a (2003) göre dijital öyküleme, bilgi aktarımı veya öykü anlatımının medya aracılığıyla paylaşılmasıdır. Dijital öyküleme genellikle kişisel öykülerden kısa film oluşturularak bu filmlerin televizyon, bilgisayar ekranı veya projeksiyonla yansıtılmasıdır (Davis, 2002). Mellon (1999) dijital öykülemeyi, öykü anlatımının çoklu ortam yazılımı teknikleri ile birleştirilmesi olarak tanımlamaktadır. Dreon, Kerper ve Landis (2011)'e göre dijital öyküleme, öykü anlatım sanatının farklı araçlarla desteklenerek oluşturulmasıdır. Buradaki tanımlar aslında o zaman sürecindeki teknolojinin mümkün kıldığı kadarki eylemleri kapsadığı görülmektedir. Günümüzde dijital öykülemenin projeksiyonla yansıtılmasından daha çok bilgisayar ortamında oluşturulan, kişisel ve tarihsel olayların yanında eğitimsel içeriklerin de dahil edildiği yeni bir yapıdan söz etmek mümkündür. Eğitimsel bağlamda dijital öyküleme öğrencilerin görsel ve işitsel çoklu ortam olanaklarını ve ortamlarını kullanarak oluşturdukları kısa öykülerdir (Bull ve Kajder, 2004; Meadows, 2003; Robin, 2008). Robin ve Pierson (2005) da dijital öykülemeyi, öğrenci ve öğretmenlerin hayal güçlerini yakalayan ve onların deneyimlerini yücelten anlamlı öykülerin oluşturulması olarak ifade etmiştir. Ayrıca dijital öyküleme internet aracılığıyla milyonlarca okuyucuya ulaşabildiği için etki boyutu diğer materyallere göre büyüktür (Standley, 2003).

Alanyazında dijital öykülerin birçok türünün olduğu görülmektedir. Ancak Robin (2006) dijital öyküleme türlerini üç ana başlık altında toplamıştır. Bunlar; bilgilendirici ve öğretici öyküler, kişisel (yansıtıcı) öyküler ve tarihi olaylarla ilgili öykülerdir. Garrety (2009) ise dijital öyküleri beş gruba ayırmıştır. Bunlar; geleneksel öyküler, öğretici öyküler, proje temelli oluşturulan öyküler, sosyal adalet ve kültürel açıdan ele alınan öyküler ve son olarak da kişinin iç dünyasını yansıtan öykülerdir. Ayrıca dijital öykülemenin birtakım öğeleri de vardır. Lambert (2010) etkili dijital öykülerin oluşturulması için yedi öğe belirlemiştir. Bunlar; bakış açısı, çarpıcı soru, duygusal içerik, ses kullanımı, müzik, ekonomi ve ritimdir.

21. yüzyıl becerilerinin ön plana çıkardığı bir diğer kavram ise dijital ortam odaklı okuryazarlıktır. Gerek okuma-yazma gerek okuryazarlık gerekse de dijital ortam odaklı okuryazarlık kavramları aslında değişen teknolojik sürecin insanlara yansımalarıdır. Bu kavramlar, hem birbirini tamamlar hem de okuryazarlığın değişim sürecini gözler önüne serer. Malita (2010) bu bağlamda dijital ortam odaklı okuryazarlığın yalnızca bilgisayara odaklanmadığına, genel olarak dijital ortama ve teknolojiye odaklanan kapsayıcı bir konsept olduğuna odaklanmıştır.

Yukarıdaki alan yazın bağlamında bu araştırmanın amacı, web tabanlı dijital öykü hazırlamalarının Türkçe öğretmen adaylarının dijital ortam odaklı okuryazarlık öz-yeterlik algılarına etkisini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın temel problem cümlesi "*Türkçe öğretmen adaylarının, Öğretim İlke ve yöntemleri dersinde web tabanlı dijital öykü hazırlamalarının dijital ortam odaklı okuryazarlık öz-yeterlik algılarına etkisi nedir?*" şeklindedir. Temel probleme dayanak oluşturan diğer alt problem cümleleri ise şu şekilde sıralanmıştır:

- Türkçe öğretmen adaylarının, Öğretim İlke ve yöntemleri dersinde web tabanlı dijital öykü hazırlamalarının dijital ortam odaklı okuryazarlık öz-yeterlik algıları ölçeği alt boyutlarına (görsel okuryazarlık, bilgi okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı ve eğitim süreçleri) etkisi nedir?

Araştırma Yöntemi

Türkçe öğretmen adaylarının, Öğretim İlke ve yöntemleri dersinde web tabanlı dijital öykü hazırlamalarının dijital ortam odaklı okuryazarlık öz-yeterlik algılarına etkisinin incelendiği bu çalışmada öntest sontest deney-kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel model, araştırmacının kontrolü altında, değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkilerini keşfetmek için gözlenmek istenen verilerin üretildiği araştırma alanıdır (Büyüköztürk, 2007; Karasar, 2005). Yarı deneysel desen, bütün değişkenlerin kontrol altına alınmasının mümkün olmadığı durumlarda özellikle eğitim alanındaki araştırmalarda en çok kullanılan deneysel desendir. Bu modelde gruplar yansız atama yoluyla deney ve kontrol grubu olarak oluşturulur (Balci, 2001; Büyüköztürk, 2007). Araştırmada yarı deneysel desen kullanıldığından dolayı evren ve örneklem seçilmemiş, bunun yerine çalışma grupları alınıp grupların eşitliği üzerinde durulmuştur. Süreçte kontrol grubunda yürütülmekte olan Öğretim İlke ve yöntemleri dersine devam edilmiş, deney grubunda ise web tabanlı dijital öykü uygulamaları gerçekleştirilmiştir.

Araştırma verileri, Çocuk ve Yelken (2017) tarafından geliştirilen "Dijital ortam Odaklı Okuryazarlık Özyeterliği Ölçeği" ile toplanmıştır. Ölçek, 20 maddelik dört faktörlü bir yapıdan oluşmaktadır. Ölçeğin 1. faktörü Dijital Ortam Odaklı Görsel

Okuryazarlığı olarak adlandırılmıştır ve bu faktör altında 7 madde bulunmaktadır. Ölçeğin İkinci Faktörü Dijital Ortam Odaklı Bilgi Okuryazarlığı olarak adlandırılmıştır ve 5 maddeden oluşmaktadır. Dijital Ortam Odaklı Teknoloji Okuryazarlığı olarak adlandırılan üçüncü faktöründe ise 3 madde yer almaktadır. Ölçeğin son faktörü ise 4 maddeden oluşmaktadır ve bu faktörün Dijital Ortam Odaklı Eğitim Süreçleri olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin alfa güvenirliği 0,880 olarak elde edilirken, faktörlere ilişkin güvenirlikleri ise sırasıyla 0,807; 0,748; 0,693 ve 0,693 olarak bulunmuştur.

Beklenen/Geçici Sonuçlar

Web tabanlı dijital öykü hazırlamalarının Türkçe öğretmen adaylarının dijital ortam odaklı okuryazarlık öz-yeterlik algılarına etkisinin amaçlandığı bu çalışmada, öğretmen adaylarının alanlarına ait öğretim programı doğrultusunda dijital öyküler oluşturmaları sağlanmıştır. Dijital öykü oluşturma sürecinde öğretmen adaylarının konusu ile ilgili araştırmalar yapması, bilgi toplaması, topladığı bilgileri bir araya getirerek bütünleştirmesi gerekmektedir. Daha sonra ise öğretmen adayı, bu bilgileri teknoloji kullanarak ürüne dönüştürmektedir. Böylece öğretmen adayı, hem alanına ait öğretim programını incelemiş, hem haftalık konu ile ilgili araştırma yapmış hem de elde ettiği verileri dijital ortamda işbirlikli öğrenme ortamı içinde bütünleştirmiştir. Bu nedenlerden dolayı, söz konusu uygulamanın öğretmen adaylarının gerek dijital ortam odaklı okuryazarlık özyeterliğine gerekse de alt boyut özyeterlik algılarına etkisi olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İşbirlikli öğrenme, Dijital öyküleme, Türkçe öğretimi.

Kaynakça

- Becit İşçitürk, G. (2014). Teknopedagojik eğitimin planlanması. Teknopedagojik Eğitime Dayalı Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım (Edt: Işıl Kabakçı Yurdakul). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Büyükoztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Davis, J. E. (2002). *Stories of change: Narrative and social movements*. New York: State University of New York.
- Jakes, D. (2006). Standards-Proof your digital storytelling Efforts. *TechLearning*, <http://www.techlearning.com/tech/media-coordinators/0018/standards-proof-your-digital-storytelling-efforts/43347> adresinden 09 Şubat 2017 tarihinde erişilmiştir.
- Karakoyunlu, F. (2014). Çevrimiçi Ortamda Oluşturulan Dijital Öyküleme Etkinliklerine İlişkin Öğretmen Adayları Ve İlköğretim Öğrencilerinin Görüşlerinin İncelenmesi, Anadolu Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü. Eskişehir.
- Lambert, J. (2002). *Digital storytelling: Capturing lives, creating community*. Berkeley, CA: Digital Diner.
- Lambert, J. (2010). *Digital storytelling cookbook and traveling companion*. Berkeley, CA: Digital Diner Press.
- McLellan, H. (2006). Digital storytelling in higher education. *Journal of Computing in Higher Education*, 19(1), 65-79.
- Yüksel, P. (2011). Okul Öncesi Eğitimde Dijital Öykü Anlatımının Kullanılması: Bir Olgu Bilim Çalışması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü. Ankara.